# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 82. Джерзи СиТі, Н. Дж., пятниця, 9. квітня, 1926. VOL. XXXIV. No. 82. Jersey City, N. J., Friday, April 9. 1926. THREE CENTS


## НЮЙОРСЬКА ПРОКУРАТОРІЯ РОСКРИВАЄ ПОГИБІЦІЙНУ КОРУПЦІЮ

ВАШИНГТОН, 7. квітня. — Перед субкомітетом сенатового судового комітету велося нині дальше переслухання свідків в справі прогибіційного закона. Цілий майже день посвячено зізнанням нюйорського федерального прокуратора Бакнера, який додав до зізнань Андруса, начальника прогибіційної служби, справді вартісні дані.

Бакнер заявив теж, що ціла прогибіційна служба в Ню Йорку скорумпована до ґрунту. Він признав отверто, що прогибіційного закона виконати не можна, бо колиб судді хотіли полагодити всі прогибіційні справи, які приходять до судів за один місяць, то на се їм требаби що найменче одного року.

Судля Телі заявив перед комітетом, що прогибіція підриває судівництво та що се головно вона винна за теперішну повінь злочинів.

Сі зізнання, однак, не зворушують загорілців; прихильники прогибіції заповідають, що на послухання зявляться незадовго представники ріжних жіночих прогибіційних організацій.

### ПОТРЕБА КОНТРОЛІ НАД ДОБУВАННЄМ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ.

ВАШИНГТОН, 7. квітня. — На засіданню комітету для межистейтової торговлі виступив конґресмен Блек з промовою, в котрій представляв страшну анархію, яка панує в промислі твердого вугля. Конґресмен виказував, що промисел повинен завести в себе такого начальника промислу, якого вже завели промисел рухомих образків та „бейзбол".

### ФАЛШОВАННЄ МОЛОЧАРСЬКИХ ВИРОБІВ.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Міський уряд здоровля відкрив, що деякі торговці молочарських виробів продають фалшовану сметану, якої не роблено з молока, а з олію з кокосових оріхів.

### ПАТРІОТИЧНІ ТОВАРИСТВА ПРОТИ ОБЛЕКШЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Ріжні так звані патріотичні американські організації, як приміром Американське Товариство Оборони, збирається протестувати проти проєктів зміни іміґраційного закона, після котрих малоби облекшитися приїзд родинам перебуваючих тут іміґрантів. Орґанізації стоять на становищи, що до Америки требаби допускати лишень людий раси анґльо-саксонської.

### ПРИЯТЕЛЬ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЙНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Віліем Андерсон, бувший стейтовий суперінтендент Антисалунової Ліґи, котрий свого часу відсидів довшу вязничну кару за надуживанне фондів тої орґанізації, вислав до стейтової річної конференції методиської церкви, яке тепер відбувається у Бруклині, листа з домаганнєм допустити його на конференцію для оборони власного імени. Андерсон грозить у листі, що коли йому не дадуть нагоди для оправдання, то він виступить проти Ліґи. Його погроза викликала переполох серед прихильників прогибіції.

### КАЖЕ, ЩО ЖИДИ В ПОЛЬЩІ ГОЛОДУЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Ерма Мей, котра вернула нині з кілька-місячної подорожи по Европі, видала до американських Жидів публичний заклик давати допомогу Жидам у Польщі, які мають просто голодувати. Що найменче один міліон польських Жидів находиться в крайній нужді. Вона була межи инчим у Рівнім, Львові, Бродах.

### ПЕРШИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ КОНҐРЕС ПРЕСИ.

ВАШИНГТОН, 7. квітня. — У великій салі Всеамериканського Товариства відкрито нині перший всеамериканський конґрес преси. Зібралися на нього представники ґазет з 21 американських републик. Конґрес отворив промовою секретар стейту Келоґ. В імени палати послів говорив конґресмен Вурцбах. Його промова звернула загальну увагу тим, що вона була виголошена еспанською мовою.

### ЗНОВА СТРАЙКОВІ БІЙКИ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 7. квітня. — Межи демонстраційним походом страйкарів, у якому брало участь до півтретя тисячі робітників, а міською поліцією прийшло нині знова до бійки. Поліція арештувала чотирох страйкарів та побила кількох других.

Страйковий комітет загрозив страйком шкільних дітий, якщо поліція не перестане далі своєї „козацької" тактики.

### 27 МІЛІОНІВ СЛУХАЄ РАДІОВИХ ПРОГРАМ.

ВАШИНГТОН, 7. квітня. — Свідки, які ставали перед спільним конґресовим комітетом для радіових справ, признали, що нині є в Америці 5 міліонів радіових приладів. З огляду на те, число людий, які прислухуються радіовим програмам, треба рахувати на яких 27 міліонів душ.

### ДОЖИВ ГАРНОГО ВІКУ.

БОЛТИМОР, Меріленд. — Тут помер нині П. Єзерський, котрий мав 111 літ віку. Приїхав він сюди до своєї родини 4 роки тому назад з міста Сувалок.

### ХЛОПЦІ ОБЖАЛОВАНІ ЗА ВБИЙСТВО ПЕРШОГО СТЕПЕНЯ.

НЮ ЙОРК, 6. квітня. — Велика лава стейтового суду постановила обжалувати за вбийство першого степеня 16-літного Джана Реґена, та 15-літного Віліема Килбриджа, котрі, як каже поліція, мали вбити підчас нападу властителя крамниці, котрий їм ставив опір. Обом хлопцям грозить електричне крісло.

### РІДКИЙ ПОХОРОН.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — На повному морю, при вході в нюйорський залив, відбулися нині рідкі похорони. На море виїхав яхт Інтрепид, що належав до Лойда Фіникса, бувшого морського офіцира, котрий помер дня 31. марта. На кораблі була урна з попелом, який одержано по спаленню тіла Фіникса. Сей попіл викинено на море. Похорон відбувся згідно з волею покійника.

### „ЄВРЕЇЗАЦІЯ".

На жидівській непартійній робітничій нараді завідувач жидівської секції ЦК КПбУ Кіпер докладав про становище жидівської людности на Україні. Він подав такі данні: „З 1,800.000 Жидів, що є на Україні — тільки 5 проц. робітники й селяне". Далі, до 1924 р. коло 5000 жидівських родин взялися до сільського господарства. На Україні і в Кримі Жидам нарізано 100.000 десятин. Утворено два жидівські райони на Херсонщині та Криворіжжю. „Тетер — докладає далі Кіпер, — в тих місцях, де скупчена жидівська трудяща людність (5 проц. з загальної кількости), — наприклад, в Бердичеві — гадають перевести кілька міліційних участків на жидівську мову". Чи „евреїзація", чи спосіб „самооборони?"

### ЗНОВУ ПЕРЕСТОРОГА.

В варшавській ґазеті „Nasz Przgląd" зустрічаємо деякі думки про жидівську кольонізацію на Україні. Автор одної статті п. Усишкін між иншим каже слідуюче: „Я — російський Жид, що бачив на власні очі страшні погроми в 1918—1919 р.р. і здрігаюся на саму думку страшних наслідків жидівської кольонізації серед селянської маси, котра аж тремтить за кожний шматок землі і котра ніколи не згодиться віддати Жидам сотень тисяч десятин. Помста того селянства може бути страшна. Хай нас Бог боронить від неї..."

### ТЕЩА В КОМОРІ.

В Явірнику коло Бродів молода ґаздиня Параня Кулик замкнула свою тещу до комори і тримала там через чверть години. В суді боронилася вона так: „Моя теща така недобра відьма, що я хотіла її позбутися бодай на чверть години. Хто її знає і бачив, як вона вміє другому допечи, не возьме мені цего за зле". По такій переконуючій обороні суд увільнив невдячну невістку.

### СМЕРТЬ ЧЛЕНА У. Н. СОЮЗА

Помер **Михайло Маґун**, член У. Н. Союза, від. 26. ім. Тараса Шевченка в Тамс, В. Ва. Забив його впавший на нього камінь. Покійний лишив жену і одну дочку в старім краю. Колиб покійний не був стояв в Укр. Нар. Союзі, не бувби лишив для своєї родини ніякого майна, а так сімя його одержить обезпечення від Укр. Нар. Союза, яке поліпшить долю бідної вдови і сироти. Дорогі Браття і Сестри, які не стоїте в орґанізації Укр. Н. Союза, вступайте до неї, бо смерть не чекає. Чоловік йде рано до роботи а чи верне — трудно сказати. Памятайте на свою жену і діти. Не лишайте їх в крайній нужді, щоби потім не нарікали і не проклинали своїх родичів за те, що оставили їх без кута і кавалка хліба.

Колиб ми були свідомі того, яким добродійством є У. Н. Союз, що то значить орґанізація, то ні один свідомий Українець не стояв би далі в самоті, а в тій хвили вступив би сам до Союза та ще другого намовляв би, щоби записався до Союза, і лишив для своєї сімї забезпеченнє красшої і ліпшої долі.

**Бусько Василь,**
секретар 26-го відділу,
Тамс, В. Ва.

### ПОЛЬСЬКИЙ ПОЛІЦІЯНТ УТІК З ВАЖНИМИ ДОКУМЕНТАМИ НА РАДЯНЩИНУ.

Чималий переполох серед польських властей викликала утеча польського поліціянта зі станиці в Борщеві. Свою подорож за кордон відбув він на кони, в повному зоруженню та в мундурі а до того не забув забрати зі собою важні документи, як мобілізаційні акти, акти дефензиви та спис тайних аґентів і конфідентів політичної поліції. В сій дуже немилій справі зарядила влада строгі доходження. До Борщева приїхала з Варшави спеціяльна комісія для прослідження на місци сеї справи, а крім сего міністер внутрішних справ покликав до себе тернопільського воєводу.

### ПРИЧИНА АВАНТУРИ ЗІ ШПИТАЛЬНИМИ ДОГЛЯДАЧКАМИ.

Дві доглядачки хорих у шпитали Святого Хреста в Келґарі (Канада) повтинали собі волосся. Управа шпиталю прогнала їх за те з роботи. На знак протесту трийцять других доглядачок попакували свої куфри і заявили, що скорше лишуть шпиталь, ніж позволять собі диктувати, яке вони волосся мають носити, довге, чи коротке. Лікарі стали також в обороні стрижених доглядачок.

### ДОРОГА САМОГОНКА.

Іван Тарасевич, властитель готелю в Драйден, Онт., позволив на те, що в його готели найдено фляшку самогонки. За се має заплатити 1,000 долярів кари, або відсидіти три місяці. Се вже друга провина Тарасевича, тому кара така остра.

### БРАК ФАХОВИХ СИЛ В ЦУКРОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТИ НА УКРАЇНІ.

Польський тижневик „Gazeta Cukrownicza" (ч. 3) звертає увагу на брак фахових технічних сил в цукровій промисловости на Україні, додаючи до цього цікаві факти. Господарча кріза в Німеччині сприяла тому, що значна кількість німецьких громадян, навіть з вищою освітою, опинилась на українських цукроварнях на посадах хеміків, механіків та ин., але... „праця їх тривала зеледви одну кампанію, по скінченню якої, заведені в надіях, залишили вони свої міся". Дирекція тресту в бажанні привабити нових працьовників, значно поліпшила умови праці і збільшила її винагородження. Але і це не помогло... брак інтеліґентних сил в совітському цукроварстві тріває і далі, виразом чого можуть бути ґазетні оголошення, які досить часто повторюються в московській пресі про підшукання фахових робітників для українських цукроварень". Чому ж це Німці тікають з України? В совітській державі не забезпечена недоторканність особи. „Навіть Німці, яких може найбільш охе бачить у себе сонайбільш охоче бачить у себе совітська держава, чують себе там не добре, що виразно зазначують вони і в своїх рапортах". Чужинців трактують там нарівні з місцевими громадянами. Найменша критика чужинцем совітського устрою вважається за „контр-революцію", а кожне економічне студіювання за „господарче шпигунство", яке тягне за собою увязнення і суд совітським урядом". „Навіть те право, яке вже ніби ґарантує Німцям німецько-російський торговельний трактат, який каже, що про кожне увязнення німецького громадянина належить негайно завідомити німецьке правительство, — не має в практиці значіння, а небезпека для увязненого є такою самою, як і для звичайного совітського громадянина".

### РОЗМОВА НА ДАЛЕКЕ ВІДДАЛЕННЯ.

Рекорд розмови на далеке віддалення здобули головний телефонічний інжинір Лемон з Венкувера і В. Р. Пірс з телефонічної компанії в Ст. Джан, Н. Б., які розмовляли з собою рано 28. березня зі своїх міст. Віддалення з Ст. Джан до Венкувера є велике навіть у воздушній лінії, але телефонічна лінія, яка їх зєднала, була довша, бо йшла з Ст. Джан до Бостону, відтам до Ню Йорку, відтак до Шикаґо, Денвер і Сан Франциско, а відтам попри беріґ Тихого Океану до Венкувера. Слова виходили зовсім ясно і не було ніякого шуму.

### ЧЕРЕЗ ЖІНКУ ПЕРЕСТАВ БУТИ ЕПИСКОПОМ.

Рада епископів англиканської церкви в Онтеріо рішила приняти резиґнацію епископа Бидвела. Епископ зрезиґнував зі свого становища через те, що його жінка перейшла на католицизм.

## АТЕНТАТ НА МУССОЛІНОГО

РИМ, 7. квітня. — „Прекрасно жити, та ще краще вмерти, коли цього вимагає потреба" — сказав перед кількома днями італійський диктатор Муссоліні, а сегодня малощо сам не зазнав смерти.

Вайолеґ Албіна Ґібсон, сестра айришського лорда Ашбурна пострілила Муссоліного на передодні його виїзду до Африки. Куля зранила одначе тільки ніс, а сам Муссоліні вийшов поза тим ціло.

З того приводу уладжують фашисти по всіх містах великі маніфестації в честь Муссолінього, підчас яких приходить до сутичок і арештів тих елементів, які ставляться ворожо до деспотизму фашистів.

Муссоліні заявився проти всяких репресій в самій Італії, в якій фашисти стоять твердо при владі, але заповів переслідування ворогів фашизму, які живуть поза Італією. Фашизм, по його словах, вже здобув Італію, а тепер піде здобувати цілий світ.

Противники фашизму заявляють, що атентат на Муссоліного це тільки початок до широкої протиакції. Деякі навіть твердять, що приготовлялося кілька атентатів на Муссолінього, які його не минуть.

### АМУНДЗЕН ВІДІЗДЖАЄ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

РИМ. 7. квітня. — В четвер о годині 9. рано вирушить Амундзен цілком певно з Риму до Шпіцберґен, звідки задумує перелетіти через північний бігун до Аляски.

### ЮВИЛЕЙ ҐІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 7. квітня. — Тут обходили святочно ювилей 60-літної військової служби президента Ґінденбурґа.

Торжество не мало офіціяльного характеру, а приняття відбулося поза мурами президіяльної палати. В торжестві взяла участь стара і нова армія. Ґінденбурґ зявився в мундурі полевого маршалка.

В своїй промові висказав слова похвали для републиканської армії, яка по його словах гідно задержує традицію старої армії, яка вчила німецький нарід обовязку і патріотизму.

### СОВІТИ РОЗБИВАЮТЬ РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ПАРИЖ, 7. квітня.—В урядових кругах панує дуже песимістичний погляд що до успіху майбутньої конференції для світового розоруження.

Часописи підносять, що Европа не може розоружуватися, коли над нею висить совітська гроза, яка не тільки що не хоче розоружитись, а ще готує армію та прирікає поміч всім тим, що хочуть викликати світову революцію.

### БЕЗДРОТНА ЛІҐА НАЦІЙ.

МОНТЕ КАРЛЬО, 7. квітня. — Заснована тут на міжнародній конференції репрезентантів бездротної комунікації, „Бездротна Ліґа Націй", репрезентує інтереси Великої Британії, Франції, Злучених Держав і Німеччини.

Конференція вирішила відчинити з днем 1. мая в Ріо де Жанейро найбільшу радіо-стацію коштом $4,000.000.

Муссоліні хотів доконче впхнути до тої „нової" Ліґи Націй ще й Італію. Але не хотів платити коштів і переговори розбилися.

### БРІЯНД ХОЧЕ ДОКОНЧЕ МИРА В МАРОККО.

ПАРИЖ, 7. квітня. — Французький міністер заграничних справ Бріянд перебув великодні свята на фармі. Спокою одначе не мав, бо весь час конферував і застановлявся над тим, якби закінчити війну з Рифами, яка спинює розвязку справи розоруження, санацію фінансів а Італії дозволяє тихцем пхати свій ніс на територію французьких інтересів в Африці.

### НЕ ТАК ТО ЛЕГКО БУДЕ ТЕПЕР ВИДІСТАТИСЯ З СОВІТСЬКОГО РАЮ.

МОСКВА, 7. квітня. — Дозвіл на виїзд з союза радянських републик буде коштувати після нового розпорядження $155.

Вимки будуть становити тільки робітники — пролетаріят, для яких ціна пашпорту буде знижена до $100.

### ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ТЕРПИТЬ ВІД СИЛЬНОЇ ІНФЛЮЕНЦИ.

ЛОНДОН, 6. квітня. — Вибухла тут нова епідемія, якої жертвою падають люди на улицях і в театрах. Захорувало на ню в двох тільки містах 140 полісменів і 200 залізничників.

### БОЯТЬСЯ ЗАТРОЄНИХ ЯБЛОК.

ЛОНДОН, 6. квітня. — Виявилося, що на лондонськім маркеті появилися затроєні аршеніком яблока, які походять з Америки. Перелякані купці припинюють дальші замовлення яблок з Америки.

### ЧОГО ВЧАТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІ МІЛІОНЕРИ.

ЛОНДОН, 6. квітня. — Перебуває тут тепер американський міліонер Стільман, якого скандальний процес з жінкою був довгі літа найбільшою американською сензацією.

Тепер він погодився з жінкою і вибрався на старість в пошлюбну подорож по Европі. В Лондоні побирає „молода" пара лекції, як вести гармонійне супруже життя. Др. Бейнес, який уділяє тих лекцій, робить золотий інтерес.

### ВЕЛИКА ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В БОЛГАРІЇ.

СОФІЯ (Болгарія), 6. квітня. — Болгарія переходить важку економічну крізу. Промисл упадає, підприємства банкротують. Безробіття зросло до 60.000.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| Three cents a copy. | | Поодинока число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіти і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# ПАНСЬКІ НАДІЇ НА ХЛОПСЬКІ РУКИ

Монархістичний конґрес у Парижи поступає якраз так, як можна було з гори заповісти. Предсідателем конгресу вибрано чорносотенного професора Петра Струве, відомого здавна зі своїх протиукраїнських виступів. Про нього пощось розголошено, що він був колись професором Миколи Леніна, покійного большевицького лідера, немов би на глум самому професорови Струве, щоби показати, до якої лютої ворожнечі супроти царату доводить цареславне навчанне.

На конгресі виступали й другі професори з усякими „докладами". Був приміром доклад про відношення европейських держав до монархістичної авантури. Сумний се був доклад, бо референтови прийшлося розвести руками та з жалем признати, що російським монархістам нині нема надії нізвідки. Другий референт, професор Трегубов, теж відомий україножерний чорносотенець, доказував, що супроти такої дезерції монархістичної справи зі сторони европейських держав, тепер не лишаеться російським монархістам нічого другого, як закинути всякі надії на европейську інтервенцію, а повернути свої очи на саму таки Росію. Мовляв, відбудова Росії може прийти не із зовні, через заграничну інтервенцію, але зі середини Росії.

Але на кого в Росії? В Росії є тепер властиво селяни, робітники, нечисленне купецтво та чиновництво-інтелігенція. Відомо, купецтво звичайно ліберальних та республиканських поглядів, а таке, що виростає в боротьбі проти комуністичного режиму, тим більше. Що робітництво сильно большевичене, а в найліпшому разі соціялістичне, се теж знана річ. Лишаеться отже, як одинока можлива підпора для монархістичного руху, селянство. На нього й покладає свою надію монархістичний рух. Всі просто бесідники та промовці конґресу покладали на сих селян свої незломні надії. На їх думку, російські селяни, — Українців вони теж уважають за російських селян, — так навикли до царських податковців, жандармів, поліції, засланя, до дідичів, що вони нині тільки й роблять, що моляться за привернення царських порядків. Зі слів референтів виходило, що російські селяни не на те забрали землю, щоби її зараз віддати дідичам, її „правним" посідачам, як лишень вони покажуться в селі.

Звідки взялося таке знанне душі російського й українського селянина в тих російських монархістів, про се краще й не питати. Інакше воно й бути не могло. Колиб сі професори, шляхтичі, переґризи з монархістичних газет, знали селянина з життя, то вони певно свого не сказалиб. Значить, однак, селянина з царських указів, вони певно інакше думати не можуть.

Не може теж здивувати нікого вибір „вожда". Заким ще зійшовся конгрес, можна було з гори заповісти, що великий князь Микола Миколаєвич, відомий під „кличкою" яко „всепяніший", буде обраний вождом російського монархістичного руху, який має повести боротьбу за відзискання дідичівського престола Романових. Як з гори можна було припустити, Микола Миколаєвич не появився на зїзді, але ждав вирішення конгресу в своїм замку. Сього зрештою вимагала його пяна пригода з вуличним ліхтарем. Там його й „досягнула" колінопреклонна адреса російських реакціонерів, у якій вони заклинають його повести російську армію на здобуття землі й влади. Конгрес упевнив князя, що конгрес має таку саму думку, що народні маси в цілій Росії, себто думку про привернення вольностий з царських часів...

Чи сміятися, чи жаліти, над сею дітвацькою комедією самими собою задурених сивобородих дітваків? Мажнаби їх жаліти як людий, розбитих, обездолених, хорих тілесно чи умово, якби не те, що своїм життєм вони розбили життя міліонам невинних людий. Через те світ находить лишень посміх, коли подивиться на сих старих шкіролупів, які ще недавно нищили свободу народів Росії, а нині на ті самі народи надії покладають на своє спасенне. Як не сміятися на вид сих старих грішників, які в своїм дітвацтві думають, що селяни віддадуть їм землю, про яку селяни глибоко переконані, що Бог селянам землю дав, а пани й царі її злодійством відобрали?

# ДОСВІД ГОВОРИТЬ

Пише член Українського Народного Союза:

„Я, Григорій Джинджиристий, член Братства св. О. Николая, від. 191. Українського Народного Союза, складаю сердечну подяку урядови Українського Народного Союза за отриману заплату з каси хорих в сумі $75.00 за покалічення моїх трох пальців на правій руці. Рівнож дякую урядникам Братства св. О. Николая, котрі не жалували труду і мене відвідували.

Пішов я до роботи о шестій годині вечером, а пятнайцять мінут до дванайцятої був вже в шпиталі. Але вже на другий день, перші урядники Братства св. О. Николая мене відвідали і потішали. Як член Братства, а з ним і Українського Народного Союза кличу до тих Братів, котрі ще не стоять ні в Братстві ні в У. Н. Союзі, щоби ставали в ряди Українського Народного Союза, бо ніхто не знає, що його чекає. Ідеш Брате здоровий з хати, а не знаєш чи таким повернеш. Отже моїм гаслом є, щоби всі Українці, які живуть на вільній землі Вашингтона, щоби були справдішними Українцями і вступали до своєї організації, яка є нашим добродійством. Ще раз апелюю до українських робітників: А хто в лісі озовися, вже раз ці спи пробудися; прийди і в члени Українського Народного Союза запишися. Тоді покажемо, що розуміємо, що то значить своя хата, своя правда і воля".

# КНИГИ, ЦЕ ТЕЖ БОЄВА АРМІЯ

Книги — морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч труду мав досить —
Дивні перли виносить.

І. Франко.

Як дуже часто люде забувають ці слова великого українського поета, письменника і громадянина.

Ми дуже часто не можемо собі навіть уявити, що то за великий скарб, це друковане слово-книги. Ми проходимо мимо них не звернувши часто на них уваги. А навіть і беручи їх до рук та розглядаючи їх — все ж таки не здаємо собі справи з того, що за скарб, що за дивні перли заховані в цій книзі. Маємо тут на увазі книги в кращому їх розумінню.

Тепер не можна собі навіть приблизно уявити, як жило б людство, що воно знало би і як мало розвинене було б його знання, якби не було книг.

Тому то й культуру народів часто міряють лишень тим, як сильно розвинуте в того народа друковане слово, які книги вийшли на його рідній мові, які написані його національними ученими, поетами, письменниками і т. д.

Від розвитку культури певного народу майже завжди залежить і доля того народу. Тому усі політики, коли виступають в боротьбі за свій нарід, чи в обороні його прав на кращу долю, завжди і неминучо спираються на культурні здобутки свого народу. Особливо підчеркують те, як широко розвинене і як високо стоїть у них друковане слово.

Правду кажучи, це вже така стара істина про яку не слід би було й говорити, бо кожен завжди відчуває якеєсь особливе задоволення національного почуття, коли бачить прекрасну книгу, написану на своїй рідній мові та своїм рідним письменником. Особливо, коли та книга дістала признання ще й з боку инших народів, або й була переведена на чужинецьку мову. В таких народів, що не мають ще своєї політичної самостійности, своєї власної держави, а лишень щойно борються за неї, от так, як ми Українці, така книга, це свого рода частинна побіда над ворогом. І чим більше таких часткових побід, чим вони сильніщі, тим скорше вся нація, весь народ наближається до остаточної національно-політичної перемоги.

В той час, коли йде боротьба за національну незалежність, треба кидати на поле бою борців, треба подавати рушниці, гармати, кулі, і муніцію, але рівно. — Словом, треба давати все те, чого вимагає сучасна війна. Наш нарід в краю це добре розумів і давав все те, що потребувала війна. Він давав навіть найдорожчий свій скарб — своє життя.

Хто не був в краю, той складав свої жертви на ту збройну боротьбу. Правда, що не в такій мірі, як міг і повинен був те робити, але в такій мірі, як хотів.

Та тепер затих брязкіт зброї і рев гармат. Ворог часово переміг в бою в чистім полю, там, де мірялася фізична, технічна і матеріяльна сила народів. Факти примушують нас признати, що минулий бій ми програли, але ми не програли ще війни. В нас залишилася сила, — живий наш нарід, живий працює, скріплюється і росте в нову армію, та готується до нового наступу.

Дух нашого народу залишився незломним і він тепер лише загоює свої рани, аби при першій нагоді стати до нового отвертого бою. Такі настрої, такий дух живе на всіх закутках широких просторів, на всіх землях України.

Ми програли генеральний бій, стратили терени, але сама армія-нарід наш живе.

Коли Наполеон наступав на Москву, російський полководець Кутузов усе казав: „Отдамо усі землі, отдамо Москву, але збережемо армію, бо доки істнує армія, доти живе ще і Росія". І в той час, коли Наполеон захопив вже й Москву, коли уже здавалося, що він остаточно переміг, почалося якраз його пораження, яке довело Францію до того, що в Париж прийшли переможних війська тих, хто вже був під її чоботом. Стадось це тому, що у переможених Францією народів залишилися живі армії-народи.

Та не досить того, щоби мати свідомість, що наша армія жива та чекати слушного часу до нового бою. Аби були корисні висліди з того бою, треба ту армію вже тепер до того бою готовити. Бо справедливо кажуть військові знавці, що армію виграє війну не так в часі війни, як в часах миру, себ-то в часі її підготовки до тої війни. Коли прийде війна, годі тоді готувати армію, бо треба воювати. Так і на кожному полі війни, себто боротьби за державність нашого народу треба готовитися до рішучого бою невпинно, послідно і завчасу.

Часто наші люде замешкалі тут в Америці, або в инших країнах, складали в патріотичнім запалі жертви на один скоростріл, на рушницю, на гармату, на кулю гарматну і т. д. Та тепер припинилася на разі війна в полю і почалась боротьба за організованість, війна на економічному та культурному полі. Війна не так то може ефектовна, не така брязкуча як полева, але не тільки не меньш, але ще більш важна, ніж та, що минула. І диним-дивом в цій війні наш іміграит не може, або скорше не хоче викресати з себе хоч невеличку іскру вогню і прийти на допомогу нашим воякам на культурному полі. Тих вояків, на жаль, не маємо багато, а й ті ведуть боротьбу в страшних умовах. Вони, вожди народного духа, найбільші сили народу, живуть в таких злиднях, що багато з них прямо з голоду гине, а дехто, слабший духом, і дезертирує в чужі, ворожі нам армії.

Таке жахливе становище культурних робітників, а в першій мірі робітників пера (письменників), відштовхує молодших від праці на тім полі.

А можнаб запобігти цьому лихови. От хоч би тим, що кождий свідомий Українець буде вважати своїм обовязком придбати для себе хоч невеличку приватну книгозбірню (бібліотеку), купуючи для тої цілі українські книжки для ні часу. Кожен то може легко робити відповідно до своїх засобів і своєї цікавости. Але твори: Т. Шевченка, І. Франка, Куліша, Марка Вовчка, Федьковича, П. Мирного, Кобринської, Лесі Українки, Коцюбинського, Кобилянської та инших клясиків мусить мати у себе кождий Українець.

Як не можна собі уявити християнина без евангелія, так не можна собі уявити хати Українця-патріота без „Кобзаря" Шевченка та без „Мойсея" Івана Франка.

Українські письменники пишуть книжки, книгарі видають їх і... вони лежать в книгарнях, бо наші люде не купують їх.

Чому не купують? Тому, що дорого? Ні. Українська книжка на 25—50% дешевше продається від книжок англійських, німецьких, московських, польських та инших. Правда, що чуємо часто як говорять, що дорого коштує та, чи инша книжка, хоч вона й так ледве повертає кошти, витрачені на її видання, а про авторський гонорар то вже нема що й говорити.

Люблять наші люде і то навіть дуже люблять вести „політичні" розмови, ріжні „дебати", але ніхто не дебатує про те, як поширити українську книжку. А якби купували книжки, то й дебати виглядали би инакше.

Колиб поспитати наших дебатників про те, де вони навчилися тих пустяків, якими туманять другим голови, то вийде, що вони ніяких книжок не читають, а тим самим нічого путнього не знають.

Таких „політиканів" треба з призирством гнати від себе. Вони не є правдивими націоналістами і патріотами, а навпаки, ворогами своєї нації.

Бо, щоби знати, треба вчитися і то добре вчитися, а одним із головних засобів науки є читання книжок. Купуючи книжку, творимо на неї попит, а знова попит спонукує духових робітників до нової праці, до написання нових книжок. Тим то кождий купуючий являється творцем культури свого народу, без якої нема виглядів на успішний вислід боротьби за самостійну українську державу. Кожна куплена українська, добра книга, це гарматний вистріл, який трафляє тіло наших ворогів.

# ВІДОЗВА

## в справі будови читальні „Просвіти" в Сільци.

Відзиваємось до Вас дорогі Земляки з великим жалем поможіть нам в великім ділі до котрого ми взялися. Цілию нашою було збудувати в нашому селі так довго ждану читальню „Просвіти", однакож знищена війною і тепер нищені духово і матеріяльно на всіх ділянках нашого економічного і політичного життя.

Виснажені зі всіх сил стомилисмося і відзиваємся до Вас Братя, поможіть нам тою жертвою хотяй Ви за океаном. Лиха доля Вас туда заслала однакож не забудьте за своїх братів в старім тім нещаснім краю. Нехай дух тої Просвіти кріпить нас до дальших змагань за краще завтра. Бо ми переконалися, що лиш просвітою народ здобуває свободу, що лиш з просвіченим народом кождий числиться. Отже за всяку ціну, яких би жертв нам не стоїло мусим до того стреміти щоб в нашім селі була просвіта.

Бо просвіта се одинокий щабель нашого ратунку в теперішнім лихолітю. Але і Ви Братя поможіть нам нехай остається памятка дорога для грядучих поколінь, щоб ми не стягнули на себе проклін, щоб колись не сказали, що ми сиділи з заложеними руками, бо ми вже досить стратили а тепер мусимо то всьо надолужити.

Дорогі Земляки, не пожалійте тих пару центів, Ви через те не дуже збідніете а нам велике добро зробите. Ми що можем то стараємося але таки затяжко, трафилося нам купити трохи цегли і білки тай з весною дальше поступилибисьмо вперед, тільки нам поможіть.

За Виділ чит. Просвіта:
**Луць Кіт**, голова,
**Гілярій Ригайло**, з. гол.
**А. Корпн**, секретар.

В справі допомоги читальні в Сільци оснувався Комітет, в якого склад входять Гринько Ригайло, предсідатель; Іван Гунчик, секретар; Лука Залуцький, касієр. Комітет зібрав вже $39 на ту ціль і вислав до краю.

Хто хоче допомогти читальні, хай шле жертви на таку адресу:

**Лука Залуцький,
38 Lawrence St.,
HARTFORD, CONN.**

# ГНІВ — ЦЕ ОГОНЬ.

Іван Франко.

Гнів—це огонь. Чим більше дров кладеш,
Тим ярче полумя лютує ясне;
А перестань докидувати дров,
Як стій загасне.

Як моряки в час бурі все з судна
У море мечуть, щоб судно влекшити,
А стихне буря, жаль їм стане страт,
Почнуть тужити, —

Так і гнівний у лютому розпалі
Не тямить, що здорове, що боляче;
А гнів мине, — згадавши, що накоїв,
Запізно плаче.

# ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

**Пітсбург, Па.** — М. Л. К. — Ніяка редакція не виявляє нікому імен своїх дописувателів, коли вони собі того не бажають.

**Гаккетставн, Н. Дж.** — Б. Л. — „Просвіта" видала сама таку відозву. Кромі цего пише про ту справу наша преса, а до збірок на „Просвіту" накликає рівнож Обєднанне. Нема отже потреби, щоби друкувати ще Вашу власну відозву.

**Ню Бритен, Конн.** — Н. Г. — Наш часопис за поезії не платить.

**Сиракюз, Н. Й.** — М. Б-ий. — Редакція завалена дописями і відозвами, які мусять ждати на свою чергу. Тому за проволоку треба вибачити.

**Вудлавн, Па.** — Е. Р. — Кождому можна хвалити те, що йому подобається і за те нема чого гніватися ні нема що простувати.

**Клівленд, О.** — Я. О. — Станислав Збишко був світовим чемпіоном. Походить з Галичини. Його мати мала бути Українкою. Підпдубний родом з України.

# ПОДЯКИ

Отсим складаю щиру подяку У. Н. Союзови за скору допомогу в сумі 75 долярів. Вже лежу хорий десятий місяць і не можу піти заробити, а маю на прожиток пять душ, троє дітей, жінка і я. Рівнож складаю сердечну подяку свому товариству Братству св. Йосафата від. 217, що про мене подбало. Бачу, що наш Союз є правдивим добродійством тому взиваю всіх Українців, щоби вступали в ряди У. Н. Союза, бо він наш найкращий приятель, бо в нещастю і нужді втирає слези нещасним людям і сиротам.

**Іван Травінський.**

## ДОНОРА, ПА.

Я низше підписана, Марія Хома, складаю щиру подяку за уділенне мені зопомоги в сумі 50 долярів, котрі придалися мені дуже в моїм прикрім положенню. Складаю щиру подяку Українському Народному Союзови, всім урядникам і всім членам У. Н. Союза. Дай Боже, щоби наша славна організація, наш У. Н. Союз, зростав в кождім місті на тисячі нових членів. Такcамо складаю щиру подяку відділовим урядникам котрі приложили мене відвідати і котрі старалися видістати для мене запомогу.

**Марія Хома.**

## МОНОНГА, ВЕСТ ВЕРДЖІНІЯ.

Я низше підписаний член тов. ім. Т. Шевченка, від. 26 У. Н. Союза, в Тамс, В. Верджінія, складаю щиру подяку нашому головному зарядови за уділенне мені $50 з каси хорих як запомогу для мене бідного каліки, який не встані заробити собі і своїй родині на життя. Сотвори Господи урядникам і членам У. Н. Союза благих літ, і дай Боже, щоб ні один Українець не був того духа, щоб не приступив до так дорогої організації, як наш Батько, то є У. Н. Союз. Дуже часто навіть батько родини так не дбає про свою сімю, як У. Н. Союз. Прошу всіх братів і сестер, котрі ще не приступили до організації У. Н. Союза щоби приступали вже днесь, бо завтра буде вже за пізно.

**Іван Борис,**
член 26-го відділу У. Н. Союза.

## ЗМІНА АДРЕСИ ОБЄДНАННЯ:

Письма і гроші до Обєднання належить посилати від дня 1-го квітня 1926 р. на таку адресу:

**OBYEDNANYE
P. O. Box 411
PHILADELPHIA, PA.**

# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

## ГАСЯТЬ СВІТЛА, БО ЗВИКЛИ ЖИТИ В ТЕМНОТІ.

Хочу описати таку малу, може не дуже то інтересну, але під многим оглядом повчаючу пригоду.

Ходив я сего року з другими з колядою для Рідної Школи. Всі то знали, що то буде коляда на дійсно благородну, навіть неполітичну, а чисто культурну ціль. Заходимо от так до одної української хати і щедруємо, а господарі витають нас як пристало на свідомих і культурних громадян. Коли ми підходили до хати, зачули ми музики і танці. Це танцювали на другім поверсі, де мешкали рівнож Українці. Як ми скінчили колядувати, хотіли зайти за збірков і на другий поверх. Якеж було наше здивовання, коли ми застали двері замкнені, а світла погашені. Музика перестала грати, а коли ми запукали, до хати нас не пустили.

Чи це не сором, що в наших рядах можуть жити разом з нами такі Українці, що гірші від найгіршого ворога.

Чи це не сором, що ми ще з такими людьми дуже часто кумаємося. Ми повинні уникати їх як прокази і відгородити себе від них.

**Колядник.**

Бетлегем, Па.

## МОЖНА КРИТИКУВАТИ, АЛЕ ТРЕБА МІРУ ЗНАТИ.

Вичитав я в одній з наших українських часописей велику статтю під титулом: „Під розвагу краєвій „Просвіті". Не маю, що автор статті хотів пошкодити товариству „Просвіті", але його критика вийшла така, що нею він не тільки не придбав „Просвіті" нових членів, але певно відобрав ще й тих, які ту статтю читали.

Така критика на мою думку нездорова. Вона в нічім справі самої не направляє, а тільки нищить довіря до того рода загально шанованої народної інституції як „Просвіта" у Львові.

На жаль такою нездоровою критикою переповнена тепер ціла наша преса. Таку саму критику чується раз-у-раз на вічах. Не думаю, що це є правдивий шлях до уздоровлення нашого суспільного життя, яке потребує більше глибокої віри, запалу і посвяти як проповідей на тему, що ми гниль і невдари, а наша інтелігенція дармоїди і обманці.

**П. Космій.**

Ню Йорк, Н. Й.

# МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх сестер, що мітинґ відбудеться в неділю пополудни в годині 2-ій, дня 11-го квітня 1926, в гали церковній, 303 Гудсон Еве. Просимо сестер явитися точно на означений час бо є важні справи до полагодження. — З. Гунька, секр.

# ГОЛОСИ ПРЕСИ

## I.

### „СВІЙ ДО СВОГО".

Під таким наголовком приніс львівський Новий Час статтю, яка хоча має передусім великий практичний інтерес для старокраєвих Українців, все таки й нам розкриває умови життя-буття наших братів у старім краю в сей злиденний час. В сій статті вишеться:

„Іде весна і починаються по містах будівельні роботи.

Наші майстри, які досі примірали голодом, ждали на цей час, як на спасення душі. Вивідувались наперід, де хто з наших людий буде будувати, де хто буде свій дім ремонтувати — і кождий з них рахував собі, що ця робота йому припаде.

Аж нараз, — один і другий з наших майстрів довідується, що на ці роботи чужі майстри внесли оферти і наші підприємці або вже приняли чужі оферти, або пертрактують з чужими майстрами.

І огірчені українські майстри — йдуть до своїх товариств та висказують своє огірчення, заяляючи, що, „як нема для нас роботи, то не треба до нас іти за датками на народні цілі, бо ми не маємо звідки платити". Це огірчення, а радше оправдання, для чого наш міщанин не може як слід платити датків на народні цілі, повинно отворити очі нашому громадянству, що наколи ми не придержуватисьмемо клича „свій до свого", то ми шкодимо самим собі.

Наш міщанин сьогодня дуже лихо матеріяльно ситуований. Ремісник не може заробити на щоденний хліб і оплату помешкання, бо не має роботи, бо наші люди не завдають собі трохи заходу, щоб пошукати українського ремісника, українського майстра, а віддають усі роботи чужим людям для того, бо чужий скорше „навинувся", або він блище мешкає, або дав — буцімто „дешевшу оферту".

І як що ми над нашим ремісником чи промисловцем, чи купцем переходитимемо до дневного порядку — то наше міщанство з дня на день нидітиме в матеріяльній нужді, а тоді, хто підтримуватиме наші ріжні народні інституції і товариства? Хто підтримає „Рідну Школу"? Хто підтримає „Народну Організацію"? Чи той патріот, який віддав свою роботу чужим майстрам, піде до них за датком на своє т-во, або „Рідну Школу"? Ні, не піде, бо хоч і пішовби то дістане копняка в потилицю. — За датками усі ми ідем до наших міщан, ми їх тоді знаємо, але, як про роботу річ іде, то ми не знаємо, чи є на світі український майстер!

Тому то апелюємо до українського громадянства, як що воно само собі добра бажає, хай памятає на клич: „вій до свого!" У Львові є сотки українських майстрів, промислових підприємців, будівничих, всі вони живуть в злиденних умовах за-для браку роботи, хоч всі вони є першорядні майстри! Даваймо їм усі роботи! Хто не знає, куди звернутись в цій справі, нехай зголошується по інформації у „Міщанському Брацтві" у вечірних годинах, там дістане майстра, якого йому треба.

А хто віддаватиме роботи чужим майстрам, цей буде прилюдно напятнований як ворог свого народу".

## II.

### ДЕ КОРІНЬ ЛИХА?

Сю саму справу порушує в той самий час щоденник Діло, котре пише в статті, яку спеціяльно піддає під увагу українським ремісникам і громадянству.

„Актуальний й енергійно поширюваний у нас колись клич: „свій до свого", — нині здається, немов би призабувся, немов би втратив свою силу і вагу. Не гомонить він з кождої сторінки нашої преси, як колись. Та не тому, що він призабувся, а тому, що він самозрозумілий і яко такий самочинно здійснюється у житті, чого вислoвом є стихійний кооперативний рух. Та я не бажав би тут писати про торговельну ділянку здійснювання того клича. Я хочу спинитися на його приноровлюванні в ділянці нашого ремесла, особливо по містах. Під теперішню пору появилися в нас незвичайно важні та далекосяглі кличі про опанування міст перш за все при допомозі нашого ремесла. Ремісники і купці — ось той елемент, який міг би фактично надати містам внутрішний, чисто український зміст. Тому й появилися останніми часами такі серіозні спроби розбудити серед усього нашого міського населення належне зацікавлення опікою над нашою ремісничою молодю. Тому й зродилася ідея засновування відповідних українських бурс і інтернатів для тієї молоді по містах.

Инша річ, що — на жаль — наша міська інтелігентна громада, яка визнає клич: „свій до свого!" самозрозумілим, реагує на нього не дуже то сильно, а зокрема не дуже то переймається вона ним у практиці. Тому й не диво, що наші ремісники нарікають на байдужість і недостачу зрозуміння серед нашого загалу для підтримки своїх ремісників і своїх підприємств. Вони, теперішні наші ремісники, стоять нині дуже слабо, їх клієнтеля мінімальна, а звідсіль й їхня життєва стопа не та, що була ще недавно. Отже виходить, що підтримка свого промислу та ремесла в нинішних обставинах самозрозуміла а навіть необхідна, то все таки її немає. Треба шукати причин такого явища. Чому воно так? Чому по містах, наприклад, жидівський ремісник має більший попит, як український або й польський?

Кажуть наші ремісники: ось перед війною така то й така фірма стояла дуже добре, була сильною, мала державні замовлення, обслугувала краєвий Виділ і т. д., а нині вона слаба, ледви животіє через байдужість. Словом: нині наш ремісник загибає, а до того нищить його і держава непомірними податками. Все це правда, але все те доказує, що український ремісник загибає завдяки байдужости нашого громадянства. Не штука було бути сильним і маючим тоді, як були державні замовлення, але штука власне в тому, щоби бути сильним і без них. Добре, але є в нас, скаже дехто, й такі ремісники, що перед війною не мали і не могли мати ніяких державних замовлень, а які всеж стояли далеко краще, ніж стоять нині, наприклад шевці, кравці, кушнірі та їм подібні. Щоби відповісти на це патання, треба засягнути й опінії нашої громади, треба почути її оправдання, чому вона не підтримує тих ремісничих фірм, що їх підтримувала перед війною.

Наші інтелігентні громадяне кажуть, що не йдуть до свого ремісника тому, бо він для них за дорогий, а при тому подекуди то й не солідний. Наслідком того волять вони Жида, що й на виплат дає, й дешевше обслугує... Що більше, нині є навіть такі інтелігентні громадяне, що перестерігають перед своїм ремісником, бо він мовляв, „надує вас так, як мене надув". Я не хочу входити в те чи такі твердження справедливі, та чи видержують вони критику зі становища національної економії. Я стверджую тільки факт, що так воно є. І саме цей факт є для мене дуже повчаючий. Він свідчить про те, що не зважаючи на зрозуміння і теоретичне визнавання клича „свій до свого", у суспільности грають ролю ще й инші мотиви, чисто практичної, суто індивідуальної натури і наскрізь економічного характеру. Коли український незасібний інтелігент має до вибору українського, навіть дуже солідного, але дорогого ремісника, а одночасно його не менше солідного, але за те дешевшого жидівського конкурента, то він напевно вибере того останнього, бо в тому випадку категоричним імперативом для нього є не що инше, а йогож таки власна кишеня. Вона не видержить більше, ніж може видержати.

З цього висновок, що наші ремісники є нездатні до конкуренції. І доки вони цього не навчаться, доти будуть відчувати жаль до всіх і вся за те, що їх не підтримують. Чому Жиди витримують конкуренцію і ремісників Українців і Поляків, — чому стягають до себе навіть їхню клієнтелю? Ясно, що тому, бо вміють конкурувати, вміють організуватися в конкуренційних ціллях, уміють зеднувати клієнтів. Вони вдоволяються меншим заробітком, але за те їм не загрожує ніколи цілковитий застій.

Виходить, що наші ремісники не все оправдано нарікають на байдужість суспільности. Вони мусять приноровлюватися до обстатин і до суспільности, а не навпаки. Не можуть же ні суспільність, ні обставини приноровлюватися до них. Далі, ніякий, навіть найбільший український ремісник не може обмежуватися виключно до української клієнтелі. Він мусить рахувати на всіх: на Українців, на Жидів і на Поляків. Він мусить не тільки рахувати на таку ріжноманітну клієнтелю, але й мусить її здобувати важкою боротьбою, полученою деколи і з втратою. Без конкуренційної здатности і боротьби не можна мати ніяких виглядів на успіх. Отже треба творити її спільними силами, треба її набувати і проводити в життя зорганізовано.

Коли це станеться, тоді значно полекшиться і боротьба за майбутність наших міст. Тепер бувають не рідкі випадки, що молоді адепти ремесла кидають наші ремісничі варстати та йдуть до чужих, а з тим звязана і їх денаціоналізація. Ремісники подають ріжні причини такого невідрадного явища, але є одна, якої вони не бачать, а яка випливає з усього вгорі сказаного. Молодий хлопець нераз помічає дуже добре і дуже здорово. Коли він бачить, що український варстат пустує, що в ньому за мало роботи, або що вона підрядна, то він цілком зрозуміло вибирає такий варстат, де роботи подостатком, де праця кипить, і де він має змогу, не кажу більше навчитися, але бодай більше побачити. Ось також одна з причин, чому наша ремісича молодь і національно загрожена.

Цих кілька слів пишу не тому, щоби когось зневажити, або робити кому докори. Роблю це тільки тому, щоби дати почин до виміни думок, до якогось руху, який все щось викликує, все робить ініціятиву та заабсорбовує уми, а тим самим виходить справді на користь. Останніми часами наша суспільність не виявляла надто багато енергії, ні ініціятиви на ніякому полі, а наші ремісники є вірними синами нашого народу і реагують на всі події та обставини так же, як уся суспільність. Та пора вже, щоби у власному інтересі проявити дещо заінтересування порушеними тут справами та бодай проанілізувати своє положення. Самоаналіза найкраще виявить усі недостачі та добрі сторони нашого ремесла а тим самим покаже йому шлях, на який треба вступити. Метою цих стрічок було рушити цю справу з мертвої точки, та вказати, що корінь лиха не по стороні виключно нашої суспільности, але й по стороні наших ремісників. Зі спільного лиха треба шукати спільних шляхів виходу. — **В. Мудрий**".



Борис Грінченко.

### ВЕСНА.

Весна!... Відживає і небо, й земля —
Квітки на землі, а на небі проміння;
Почувши живого життя тріпотіння,
Цілуються з сонцем гаї та поля.

Весна!... А тобі все немає весни,
Країно, забита в невільницьке путо, —
Імя твоє навіть усюди забуто,
Хоча не забуто зміцнять кайдани.

Весна!... А тобі іще й досі зіма:
Замісто веселих промінів з квітками,
Панують і досі морози з снігами —
Сторіччя минають, а сонця нема!...

### СОБОРНІСТЬ ТІЛЬКИ ПО СОВІТСЬКОМУ.

Як подає „Прол. Пр." (ч. 40), 18 лютого відбулося засідання ВУЦВК-ту в справі урегулювання кордонів та фінансових і майнових справ поміж Північно-Кавказьким краєм РСФСР та УССР — у звязку з відходом до РСФСР Шахтинської та Таганрозької округи. Комісія ухвалила перевести кордон поміж Північно-Кавказьким краєм та Україною так, щоб ст. Успенська лишилася за Україною. Що до кордону в районі станції Чортково, то сторони не дійшли до згоди і справу вирішено передати на розвязання комісії при ЦВК СССР.

Во імя соборности України кричать совіти про Галичину, Волинь, Бесарабію то-що, а во імя чого відкроюють від України шматки української території то Молдавській республіці, то Північно-Кавказькому Краєві РСФСР, то просто Жидам-кольоністам?



Р. Л. СТІВЕНСОН.

# ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ПЯТА.

(30)

(Продовження)

— Довгих трийцять літ — казав він — їздив я по морі та дожив доброго і злого, погоди і непогоди, видів, як не було вже що їсти, та як добувалося ножі, та й богато всілякого иншого. Але кажу тобі, я ще не видів, щоби добре вийшло з доброго. Моїм бажанням є лиш, щоби я перший ударив, а вірю лиш в ось що: „Неживий вже не вкусить" — оттак. А тепер — додав він, зміняючи нараз голос — досить нам тих дурниць. Вода вже значно поступила наперед. Отже робіть, капітане Гакинс, що вам скажу, а заїдемо простісенько і наша їзда скінчиться.

Всього на всього треба [illegible] було [illegible] ще яких [illegible]. Але [illegible] була тут дуже [illegible]дна, бо візд до північнього заливу був не лиш тісний і вузький, але ще й тягнувся від сходу на захід, так, що треба було скунером досить осторожно правити, щоби дістатися до середини. Але мені здається, що з мене був зовсім добрий і зручний моряк, а Гендс був знаменитим лоцманом**), бо ми заїхали так зручно і безпечно, що аж радість брала дивитися.

Ледви, що ми візд минули, як вже й земля стала що раз близше підходити до нас зі всіх боків. Побереже північнього заливу було так само вкрите лісом як і побереже південної пристані, але само місце, в котрому був залив, було довше і вузше та подобало більше на усте ріки, котрим і дійсно було. Саме проти нас на південному кінці виділи ми якийсь розбитий корабель, котрий вже зовсім розпадався. Колись був то великий вітрильний корабель з трьома маштами і стояв тут вже так довго, що морські ростини вже зовсім його були вкрили, а на його покладі засіялися ростини з побережа, котрі саме тепер були в повному розцвіті. Був то сумовитий вид, але він показував нам, що тут спокійне місце на пристань.

— Видиш — відізвався Гендс — яке то знамените місце, щоби тут осадити наш корабель. Мілкий, гладкий пісок, ані одного камінчика, дерева довкола, а на онтому старому кораблі справдішний цвітник.

— Але як ми знову видобудемо корабель, коли він раз виїде на пісок?

— Ну, те зробимо ось як — відповів він: Коли вода опаде, то підеш з линвою он там на беріг, обвинеш її довкола онтої пінії, притягнеш її назад і обвинеш довкола валка та будеш чекати, аж буде приплив моря. Скоро вода прибуде, тоді всі руки будуть тягнути за линву, а корабель так легонько, як голуб полетить на воду. Впрочім ми вже зовсім близько того місця і пливемо за скоро. Тепер кермою на право — на право — ще лиш трошки на право — добре — добре!

Так давав він мені свої приказы, а я слухав не пускаючи пари з себе, аж він нараз крикнув: Тепер хлопче, навертай що можеш! Я сіпнув кермою з цілої сили, „Гіспаніоля" обернулася і передом пустилась простісенько до плоского, лісом зарослого берега.

В роздразненню при сьому послідньому маневрі забув я трохи на осторожність супротив мойого теслі. Навіть ще й тоді, коли я опершись об поруче корабля, чекав з напруженнем тої хвилі, коли корабель вибіжить на землю, так мене займала ся подія, що я зовсім забув на небезпеку, яка була повисла надімною. Можна було мене убити без найменшого опору, якби не був взяв мене якийсь неспокій і я не був обернувся. А може і те, що я вачув, як щось затріщало, або що я побачив, як рушалася його тінь, а може то був лиш інстинкт як у кітки — досить, що коли я обернувся, підійшов вже був Гендс з штилетом в руці о половину дороги до мене.

Ми крикнули оба разом з цілої сили, коли глянули один на другого; я із страху, а він заричав із злости як той бугай, що казиться. В тій самій хвилі він підбіг великим скоком наперед, а я скочив у противну сторону. При тім пустив я держак від керми, котрий бистро полетів на ліво і, як мені здається, уратував мені життє, бо вдарив Гендса в груди і на хвильку обезсилив його зовсім.

Коли він знову опамятався, я вже вибіг був з кута, в котрий він мене загнав, та міг тепер бігати по цілому покладі і втікати від мойого ворога. Як раз перед великим маштом станув я, витягнув пістолет з кишені змірився холоднокровно, хоч він вже ішов до мене і потягнув за язичок. Та ба, курок вдарив, але ані не блисло, ані не гукнуло, вода змочила була мені порох. Я проклинав свою недбалість. Чому не було мені набити на ново пістолетів та підсипати свіжаго пороху на панви? Не була би тепер з мене та вівця, що віткає перед своїм різником.

Хоч і як він був зранений, а все таки рушався він з якоюсь дивною зручністю. Його сиве волосе опало йому було при тому на лице, а він із злости та гніву став такий червоний як індик. Я не мав часу ані охоти виймати другий пістолет, бо був переконаний, що і той був нездалий. Але одно стало мені ясним, а то, що мені годі просто лиш перед ним втікати, бо инакше був би мене знову, як перед тим коло керми, припер до кута на передньому кінці корабля. Колиб якраз так мене припер, то моя пригода булаби тим закінчилася, що бувби в мене всадив девять або десять цалів свого закрівавленого штилета і я бувби попращався зі світом. Я поклав длятого руки на великий машт, що був значного обему та чекав з горячковим напруженнем нервів, коли він підійде до мене.

Побачивши, що я задумав гратися з ним хованки, і він собі пристанув, й минула одна або й дві мінути, на хитрощах з його боку і відповідних рухах з мойого. Була то така забавка, як то я робив собі її дома на скалах в рідних сторонах, хоч там мені серце так не билося як тут. Але то була, як сказано, хлопяча забава, в котрій я міг дати собі добре раду зі старим, а до того ще й зраненим моряком. На ту гадку, вернула в мене знова відвага і я вже собі думав, чим то все скінчиться. Мені стало ясно, що я зможу кінець довго здержати, але остаточному рішенню таки не перешкоджу.

Коли положеннє межи нами так заострилося, вибігла нараз „Гіспаніоля" на землю, здійнялася в гору, заскреготала на хвильку в піску, а відтак подалася нагло на бік, що аж поклад станув під кут сорок і пять степенів, а крізь діри, призначені до того, щоби ними вода стікала, зачала напливати вода із заливу, а межи покладом і поручем корабля зробилася велика калабаня.

Ми в одній хвилі стратили рівновагу і оба попали в ту калабаню, а за нами покотився і той труп в червоній шапці, що все ще мав розложені руки. Ми були так близько себе, що я вдарив головою об чоботи теслі і то так дуже, що мало зубів собі не вибив. Мимо болю я перший схопився на рівні ноги. Гендс мусів ще увільнитися з рук трупа. В наслідок похилого положення корабля майже не можна було по ньому ходити і мені треба було придумати якийсь инший спосіб, щоби обезпечитися. В миг ока кинувся я на шнурові драбини при великому машті та ліз чим скорше в гору, аж опинився на маштовому коші.

То було моє щастє, що я так борзо кинувся. Штилет мойого ворога, коли я підхопився в гору, не вбився навіть і о пів стопи низше від мене в машт, а Ізраїл Гендс лиш рот роззявив і споглянув на гору до мене — того він не сподівався і дуже завівся.

Тепер, коли я вже мав трохи часу, підсипав я свіжого пороху до пістолета, а щоби забезпечитись подвійно, набив ще й другий, так, що мав тепер два готові.

Моя робота Гендсови очевидно дуже не сподобалася, бо побачив, що може програти. Постояв довший час, не знаючи, що робити, аж і собі став лізти по драбині зі штилетом в зубах, поволи і голосно стогнучи. Ліз з великим трудом, бо очевидно ранена нога дуже його боліла і стояла йому на перешкоді, але тепер і я скінчив всі мої приготовлення, заким він ще підліз до третьої части драбини. Тоді я, з пістолетом в кождій руці, відізвався до нього:

— Ще лиш один крок, Гендсе — кажу — а дістанете кулею в лоб. Ви преці знаете, що померші не кусають — додав я усміхнувшись.

Він і зараз пристанув. По його лиці міг я зміркувати, що він силувався думати, але те так ішло йому поволі і з таким трудом, що я з мойого безпечного становища став насміватися з нього. Накінець здобувся на бесіду, але його лице мало все ще вираз якогось остовпіння. Щоби міг говорити, виймив штилет з уст, але впрочім не рушився з місця.

— Джиме — відізвався він — ми оба, ти і я загналися за далеко і мусимо помиритися. Ти бувби вже тепер в моїх руках, як би корабель не був перехилився. Але я не маю щастя і длятого мушу тобі піддатися, я старий моряк такому корабельному хлопакові, як ти, — то прикро Джиме.

Я з приємністю слухав його слів, а при тім усміхався так зарозуміло, як та пава, коли він нараз своєю правою рукою махнув понад своїм плечем. Щось якби стріла засвистіло у воздусі; я почув удар, а зараз по тім пекучий біль і тепер зміркував, що я прибитий плечем до машту. В хвилі того страшенного болю і переляку вистрілили оба мої пістолети — сам вже не знаю, чи з моєї власної волі, але то річ певна, що я не ціляв — і оба випали мені з рук. Та самі не упали. З глухим зойком випустив і тесля шнурі драбини і стрімголов полетів у воду.

(Дальше буде).

**) Лоцманом (з німецького Lotsman або Lotse), звеся той, що вводить кораблі до пристані.

## НОВА ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ.

Відомий в Ню Йорку й околиці театральний артист п. С. Комишевацький видав нову збірку українських пісень п. з. „128 найкращих українських пісень". Се пісні без слів, а можна їх грати на скрипці, мандоліні, альті, саксофоні, корнеті, клярнеті, флеті і инших сольових інструментах.

Властивих українських пісень є в тій збірці лише 110, а відтак ідуть за порядком: „Пісня червоної армії", „Марселеза" і 16 популярних пісень російських.

Забогато усіх тих пісень, аби можна тут вичислити їх заголовки, але загально треба сказати, що та збірка повинна найтися в руках кождого музикального Українця. Деякі з надрукованих тут мелодій можна подибати в инших музичних збірниках, але є богато таких творів, які ще ніколи не були ніде печатані, а придбав їх п. Комишевацький ще на Україні і держав їх доси в рукописях. Між ними є кільканайцять таких, що їх справді можна вважати перлами нашої народної музичної творчости.

Між 110-ма українськими мелодіями находимо 2 пісні жидівські (які приходять в українських театральних виставах), 2 халяндри (циганські танці) і лезгінка (кавказький танець). Між світськими мелодіями подибуємо три колядки. Для тих, що любуються в скочних мелодіях, поміщено в збірці: дрібушечки, 1 танець, 5 оригінальних козачків і 1 коломийку.

Друковані усі ті пісні на тривкім папері, окладинка прикрашена гарними 3-кольоровими українськими вишивками. Заголовок поданий в двох мовах: українській і англійській. Зміст (заголовки пісень) надрукований по українськи і рівнорядно азбукою англійською (з вимовою пригідною для Американців).

Ціна сеї цікавої збірки $2.00, враз з почтовою пересилкою.

Наклад невеликий, тож треба поспішитися з замовленцем. В самім Ню Йорку в протягу тижня розійшлося вже понад 200 примірників.

Хто цікавиться нашою народною музикою, не пофальшованою ріжними несовісними спекулянтами, нехай пришле на адресу „Свободи" (Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.) $2.00, а дістане згадану збірку відворотною поштою просто до свого дому.

## ДОПИСІ.

### МЕНВІЛ, Н. ДЖ.

**Новий відділ У. Н. Союза.**

Переживши майже пять літ в сій місцевости мав я нагоду розпізнати майже цілу місцевість і роботу українських, польських, словенських, мадярських, угорських і инших емігрантів.

Та на жаль мушу сказати, що українська громада в сій місцевости стоїть найгірше під оглядом організаційно-народним. Тому сипалися на ню докори зі всіх сторін.

Але і Українці пробудилися і показали, що й вони можуть робити народну роботу. Нас буде тут до 50 фамілій, а дітей до півтора сотні, в віці від 8 до 20 року. Можемо отже мати і свою школу, свій хор і своїх аматорів та свою музику.

Та молодіж очікує початку від батьків. А батьки зрозуміли так важну справу, зійшлися на поклик з дня 20. січня 1926 року до галі в Вестон Готель; куди прибув також член відділу 5. У. Н. Союза, тов. М. Козак. Він то представив могутню українську організацію, себто У. Н. Союз, а присутні одноголосно згодилися заснувати Тов. ім. Тараса Шевченка, як 349 відділ У. Н. Союза. Опісля приступили до вибору нового уряду до Тов. ім. Тараса Шевченка і відділу 349 У. Н. Союза. До уряду ввійшли слідуючі: Ілько Шебера, предс.; Никола Гарасимюк, заст. предс.; Павло Коблянський, секр.; Мих. Семенюк, заст. секр.; Алек Лацік, касієр; Никола Вербіцький, заст. касієра.

Нововибрані урядники прирекли, що будуть щиро працювати для добра української громади, Тов. ім. Тараса Шевченка і для У. Н. Союза.

Оставивши дальшу роботу новому урядови, кождий член приобіцяв від себе, що в кождій хвилі попре уряд і У. Н. Союз.

При тім тов. Мих. Козак зложив подяку в імени У. Н. Союза нововибраному урядови і всім присутним і вказав дорогу до дальшої народної роботи. Кождий був вдоволений, що громада ожила.

Складаю сердечну подяку всім тим, що взяли участь і своею присутністю причинилися до заснования товариства, особливо дякую Ількови Шебера і Миколі Вербіцькому.

А тепер звертаюся до Вас, Українці в Менвіл: Станьте в один ряд до спільної праці; вступайте в члени Тов. ім. Тараса Шевченка, а будете членами нашої славної української організації, якою є У. Н. Союз, який є батьком і опікуном для цілої української еміграції в Америці. Не відкладайте до завтра, а ще нині голосіться до місцевого секретаря, Павла Коблянського, а він дасть Вам вказівки, як стати членом У. Н. Союза.

**Мих. Козак.**

### СЕЙР, ПА.

**З хрестин нашим героям-інвалідам.**

В нас відбулися хрестини в родині гром. Андрія Багнюка. Нема де правди діти, а треба отверто сказати, що з сього Українця були і свідомі Українці як гості. А чому вони свідомі? Тому, що при забаві памятають на наших героїв інвалідів, що здобували волю і славу українському народови. Коротку промову виголосив І. Тяшкун та пояснив гостям, як тяжко бідують наші браття інваліди, а гості не відказалися від жертви і зложили свої щирі центи. По доляру зложили слідуючі: А. Багнюк, І. Тяшкун, Теодор Баль, І. Цибульський. По 50 ц.: В. Бабій, а по 25 ц.: С. Морох, М. Ковалевич, Н. Бабій, С. Бубняк, Анна Цибульська і Ева Багнюк. Решта дрібними. А Петро Довгий доложив доляра як різдвяний дар. Всіх грошей зібрано $8.30, котрі вислано до Обединення для інвалідів в старім краю. Всім жертводавцям складаю сердечну подяку.

**І. Цибульський.**

## КОМУНІСТИ ВІДКРИВАЮТЬ СВОЇ КАРТИ.

Як большевики не прикривають своє вороже відношення до українського руху, а всеж таки час від часу, то в промовах, то в пресі поблискують вишкірені зуби комуністичного інтернаціоналу. Урядово проваджучи українізацію, щоб вирвати ґрунт зпід ніг переєякнутого національними стремліннями українського населення, большевики пильно слідкують за національним рухом, який розвивається і який існує, „не завдяки, а на перекір совітській владі". Коли цей рух переходить кордони оперетковoї забавки, зараз же вбачають в ньому „контр-революцію". „Совітська влада провадить національну політику. Але це не значить, що ми будемо закривати очі на контр-революцію, коли вона назве себе „українською", — пише „Комуніст". Очевидно для національного руху в „свобідній" Україні існують межі і не дивлячись на параграфи конституції ці вузенькі межі переходити не можна, бо зараз-же виявляється „контр-революція" і викликає грізне вето „блюстителів світових свобод". І в цій „вільній з вільних країн", всяка організація, яка-б вона не була, аби лише організація, викликає переполох „у тих, що стоять на сторожі". „Коли хтонебудь гадає, що вести антисемітську агітацію (і навіть організацію) можна зовсім вільно в попівській рясі, той гірко помиляється. Совітська влада використати релігійні почуття в контр-революційних цілях нікому не дозволить", в тій-же передовій пише „Комуніст" вбачаючи ці страшні грози для себе в підвищенню релігійного почуття серед української інтелігенції.

## ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ.

В Харкові по ініціятиві ОЗЕТ-а відбулася конференція по питанних кольонізації. Директор Агро-Джойнта Розен зазначив, що під впливом сіоністичної пропаганди фонд в 15 міліонів на кольонізацію Жидів на Україні зменшено значно. Розен закликав конференцію не воювати з сіоністами, а боротися з ними фактами. Мережин, погоджуючися з Розеном, додав: „Але коли жидівські маси питають, що заважає здійсненню нашого пляну, то нам прийдеться сказати їм правду". Голова евсекції виступив гостро проти Н. Соколова, Жаботинського й Бяліка, які виїхали до Америки для боротьби проти жидівської кольонізації. Конференція винесла резолюцію, в якій виступає проти тої роботи, яку ведуть деякі групи жидівства, що не хотять або бояться жидівської кольонізації. Так само конференція звернулася із закликом до всього світу не вірити клеветникам і помогти ОЗЕТ-у в її праці кольонізації сотен тисяч Жидів, яких тільки в спосіб кольонізації можна врятувати. („Развсвѣть", ч. 11). А чому тільки на Україні їх можна врятувати, а не деинде?



## ФРАНЦУСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО „ЧЕКА"

В паризькій „Revue de Paris" надруковано цікаву статтю про „ЧЕКА" п. Попова, очевидно Росіянина. — Стаття написана серйозно і дає багатий фактичний матеріял щодо ґенези і діяльности цієї установи в Росії і на европейському ґрунті. Особливо цікавою вона мусить бути для чужинців, які мабуть не дуже ясно уявляють собі цю большевицьку державну організацію, бо занадто наслухавшися загальних фраз про „большевицькі звірства і страхіття Чека", вони вже від довшого часу уникають розмов на мало естетичні теми і для власного заспокоення схиляються до думки, що все кольосально перебільшено, так що навіть не варто собі цим морочити голову. Тому то такий стислий і фактичний огляд організації Чека і її діяльности в европейських державах, може мати ту користь, що середній европейський читач побачить, що сучасна Росія не є лише якимось неокресленим хаосом, де від часу до часу відбуваються якісь звірства, але все ж до певної міри організованою державою, що ставить собі за мету „зробити порядок" не тільки на своїй власній території, але й в усіх инших країнах.

Для нас Українців, серед яких багато на власні очі бачили або від близьких людей чули про діяльність Чека на Україні, в статті цій мало нового. Автор поділяє її на 4 періоди. Перший тягнеться від самого встановлення большевицького режиму до убивства Урицького і характеризується тим, що убивалось і розстрілювалось, де і кого прийдеться, без особливої системи. Другий період — після убивства Урицького і замаху на Леніна, триває три роки і на своїм початку особливо відзначається масовими розстрілами. В цей час було введено систему „заложників", яка до цієї пори залишається одною з істотних баз влади Чека. Крім того, остання вступає в тісний звязок з тогочасною торговельною політикою совітів і через своїх агентів провокаторів „випробовує комуністичні чесноти російського народа". Початок третього періоду Чека совпадає з переіменуванням її в ГПУ і заведенням Неп-а. Смертна кара була вчетверте „скасована" і місце Дзержинського заняв Уншлихт, „людина гуманна" і „філянтроп". Правда від цього нічого не змінилося і все залишилося по старому. Цей період тривав постільки, поскільки тримався Неп і поскільки у совітів було бажання переконувати світ в їхніх „миролюбивих інтенціях". Четвертий період, що триває аж досі, починається новим вибухом терору, викликаним побоюванням Чека загубити свій авторитет і свої доходи. Переповненість вязниць примушує її повернутися до старої царської системи заслання на Сибір. Починаючи з 1923 року, вона веде особливо енергійну пропаганду по за межами Росії, працюючи разом з комуністичним Інтернаціоналом і закладаючи в ріжних країнах Европи, Азії та Америки „бойові відділи". Вплив Чека в Росії і по за її межами не тільки не зменшився, а навпаки, в сучасний мент, досягнув свого апогея.

Чека в сучасній Росії тримає в своїх руках все — фінанси, юстицію, а також пошту, телеграф, телефон, і навіть залізниці. Вона вигадує з невичерпаною фантазією ріжні способи, аби виловлювати нещасливих буржуїв і комерсантів. Так, напр., для того, щоб знайти людей, що мають гроші, агенти московської Чека пустили в обіг першорядної якости і краси брилянт „Робінор", який перейшовши через руки численних ювелірів, антикварів та спекулянтів, раптом таємничо зник, але разом з ним позникали в казаматах Чека і всі ті особи, що збірались його купити. Та сама метода провокації застосовується в ресторанах, шикових шинках і у вищих школах. В 1924 р. після виключення з університетів більше як 60,000 студентів за їх буржуазне походження, було опубліковано комунікат, що бажаючим закінчити свою освіту за кордоном буде дано на це змогу і що всі вони мають зібратися в призначений час у дворі Третяковської галерії. Всі, хто зібрались, були заарештовані за шпіонаж, зносини з закордоном та контрреволюційну діяльність і більшість з них замісць в Еропі опинилась в Наримському краю.

Цікава та частина статті, де говорить автор про жертви Чека і пробує їх підрахувати на підставі лише самої большевицької статистики.